

een twintig- à dertigtal brieven richtten aan het H. B. om toetreding tot het A.N.O.V. te bepleiten.

Hiermee bedoel ik geen verwijt aan het adres van die leden. Integendeel, zij waren in hun volste recht. Alleen, het H. B. had niet moeten toegeven, maar het had deze gelegenheid moeten benutten om zich van de leden met Barthiaansen inslag en van hen, die lid zijn van de P. v. d. A., te ontdoen.

4. Of men met „De Groote” moet breken, hangt ten nauwste samen met de vraag of men alsnog het H. B. zijn vertrouwen kan blijven geven na alles wat er is voorgevallen.

Blijft u in een wagen, waarvan de chauffeur blijken van onbetrouwbaarheid heeft gegeven?

Zooals u hebt kunnen lezen in mijn vorig artikel in „De Reformatie” heeft het H. B. mijn vertrouwen verloren.

Het heeft in het laatste jaar m.i. bewezen, dat het de gave der onderscheiding mist tusschen wat wel, en wat niet principieel moet worden geacht. En bovendien — denk u eens in, dat een H. B., waarin vogels van diverse pluimage zitting hebben en een uitgesproken heterogeen gezelschap vertegenwoordigt, telkens weer groepen wordt beslissingen te nemen t.a.v. deze kwesties.

Hoe zal de reactie zijn in de vereeniging?

Nu eems wekt het genomen besluit misnoegen bij de eene groep, en dan weer bij de andere. En verder: is het wel juist om de zaken, die eventueel aan de orde zullen worden gesteld te onderscheiden in principiele en niet-principiele? Is er één terrein, waar de principia buiten vallen?

Is er één gebied aan te wijzen, waarvan Christus niet zou kunnen zeggen: „Het is Mij?”

5. Door ons uitreden uit de vereeniging zou het conflict onzuiver worden!

Is dat wel zoo?

Wie heeft het conflict geschapen?

Wij toch zeker niet?

Waarom werd in 1884 de Vereeniging gesticht? Om weerstand te kunnen bieden aan den Bond van Openbare onderwijzers. En nu — na 92 jaren — treedt men met hen in relatie! Is dat een ommezwaai of niet? Heeft de Afdeling-Groningen zich daartegen niet met alle kracht verzet? Wij zijn er niet zoo maar uitgestapt! Niet wij hebben het conflict geforceerd. Dat heeft het H. B. gedaan, dat na het optreden van Dr. Van Niftrik ook nog tot aansluiting bij het A.N.O.V. besloot, wat voor mij en anderen de deur in het slot wierp.

U blijft lid van de Vereeniging?

Welnu, daarmee aanvaardt u ook de verantwoordelijkheid voor het doen en laten daarvan, want — en vergeet u dat niet — het H. B. is ten volle overtuigd goed te hebben gehandeld.

Het is dus te verwachten, dat het H. B. in dezelfde richting blijft koersen.

K. v. H.
(Over de kwestie A.N.O.V. dan wel A.N.O.F., V. of F. dus, schreef in ons blad de heer W. Meyer te Groningen. Wij deelen het standpunt van den heer Meyer en Van Huizen. Barthiaansen ondergraven alle Christelijke actie. — Redactie)

HET KERSTEVANGELIE OP ONZE SCHOLEN.

Het Kerstfeest nadert.

Straks gaan we dit centrale feit in de heilsgeschiedenis weer aan onze kinderen vertellen. Hoe zullen we dit nu doen? Alleen een vriendelijke sfeer zoeken te scheppen en dierbaar vertellen van dat arme kindje in schamele doeken, van dien moelen Engelenzang, van die interessante reis der wijzen uit het Oosten en van dien wreedaardigen Herodes?

Dan vertellen we geen Kerstgeschiedenis. Dan geven we geschiedenissen en geen geschiedenissen. Dan ontglipt ons den draad, die er door de heilshistorie loopt: het groote heil in Jezus Christus. Dan zullen we ook niet eindigen met den grooten lofzang uit Openb. 5:12-14, ter eere van het Lam, dat geslacht is. De Reformatie-lezers althans hebben het anders en beter geleerd.

Herinnert gij u niet meer de artikelen van onzen tegenwoordigen hoofdredacteur in jaargang 11 van dit blad over de eenheid der „Heilsgeschiedenis” in verband met de prediking? De opmerkingen in die artikelen gemaakt hebben ook ons onderwijzers iets te zeggen. Zelfs heel veel.

Wij onderwijzers maken bij onze voorstudie wel eens gebruik van de „Inleiding tot den Bijbel” door Prof. H. Th. Obbink en Prof. A. M. Brouwer.

In dit boek schrijft Prof. Obbink, dat de „verhalen” uit het O. Testament „meer een verzameling van losse, op zichzelf staande verhalen” zijn, „die in elkaars verlonge gelegd zijn, toen men ze bijeenvoegde”. Losse, op zich zelf staande verhalen in het O. Testament, dat leeren we toch zeker niet aan onze jeugd? Wel niet in theorie, maar in de praktijk? De Reformatieschrijver vraagt dan ook in bovengenoemd artikel: „Als dezelfde ethische hoogleeraar het heeft over het „taferel-matige” in de bijbelsche geschiedverhalen, nu, wapenen wij onze jeugd dan wel tegen dergelijke opvattingen, zoolang ook wij maar niet verder komen dan „taferelen”? Ja zeker, wij plaatsen hier en daar een messiaansche lichtje in het O. Testament. Maar zien niet de groote evolutie der messiaansche

ZENDING EN EVANGELISATIE

Pada 18 November Geredja Zwolle (ond. art. 31) mengadakan perkoempoelan pertemoean pertjaraan dengan saja, jang hendak berangkat poelang ke Soemba.

Dalem perhimpoean itoe hadir djoega beberapa deputat Zending Geredja2 jang behas dan beberapa saudara2 lain2 tempat dan lagi beberapa moerid Theologische Hoogeschool. Dari antaranja saja dapat pemberian sepasang pakaian jang masih baroe djoega.

Saja oetjapkan terima kasih, karena pernsaan perhoeboengan kasih dalam Toehan jang ditoendjoeknja dengan pemberian toe.

Pertemoean itoe mendjadi soeatoe soekatjita bagi saja. Karena dalam perkoempoelan pertemoean pertjaraan itoe saja dapat lihat soeatoe penjataan roh sidang Keristoes, jang mengakoe bahwa dalam Keristoes tiada Jehoe di atau Grika, melainkan satoe adanja oleh Roh Soetji. Jang dinjatakannja djoega dengan kata2, perboeatan dan dalam pergaolannja!

Sajang saja ta' pandai berbahasa Belanda. Djadi soesah bagi saja akan menjatakan segala perasaan hatikoe pada perkoempoelan itoe. Tetapi saja rasa betoel beda sekali dengan roh jang dahoeoe, jang menolak dan menjangkal Geredja2 Soemba-Timoer, seolah2 boekan Geredja2 Keristoes adanja.

Tetapi sjoekoerlah kepada Allah, jang kaya dengan rahmatnja, jang telah mengadakan pembaoean poela dalam Geredja2 Gereformeerd disini di Belanda, jang njata djoega dalam djatoehnja kepada Geredja2 S. T. sekarang.

Oentoek segala oeroesan pertolongan akan kepoelangan saja, saja oetjapkan terima kasih kepada Geredja2 Zwolle bersama deputat.

Dan saja harap djoega segala Geredja2 jang bebas akan saha dan berdo'a kepada Toehan, jang mempoenjai segala koeasa, soepaja segala halangan jang asalnja dari manoesia, jang sekarang mendjadi soeatoe rintangan bagi kepoelangan De Goossens, kiranja Toehan meniadakannja, soepaja De Goossens dapat poelang dengan lekas agar keradjaan Toehan di Soemba boleh dimadjoekan.

Achirnja saja oetjapkan salam kasih persaudaraan dalam Keristoes kepada segala Geredja jang bebas. Moedah-moedahan dengan berkat Toehan dan pertolongan do'amoe, saja kelak sampai dengan selamat di Soemba, soepaja melakoekan poela kewadjaan saja akan keloesan keradjaan Toehan kita Jesoes Keristoes.
T. TANAHOMBA.

zelf-openbaring en zelf-voorbereiding van den Logos”. Een reeks van lichtjes, hier en daar, is nog niet een straal van licht, geeft geen lijn van licht, toont niet de komst van het doorbrekende licht.

De Bijbel vertelt eigenlijk geen geschiedenissen doch geschiedenissen. De Heilige Schrift verhaalt ons, concreet, zakelijk, met openbaringsgezag, dat er geschiedenis „geschiedt”, dat God een weg legt, opent, betreedt en laat betreden, waarlangs Hij bezig is voort te schrijden tot vervulling van Zijn raad tot terugleiding van Zijn wereld tot Hem zelf, tot de consummatie van het door Hem gewilde en gestelde proces der verlossing. En nu zegt zij ons tevens, dat elk punt op dien „weg” gezien moet worden in zijn wezenlijke éénheid en zijn werkelijk verband met heel den weg, en alle andere „punten”, „momenten”, „plaatsen” van den weg.

Wanneer wij de Kerstgeschiedenis vertellen aan onze kinderen, dan moeten we dit doen in dezen geest.

Eigenlijk kunnen we niet anders. We spreken toch immers over de Volheid des Tijds?

Daarover kunnen we niet handelen, zonder er bij stil te staan, dat God het heele wereldgebeuren liet uitloopen op de komst van Christus en daarna alles aanstuurt op zijn wederkomst. Prof. Greijdanus heeft over dit onderwerp dingen geschreven, die ons bij ons onderwijs zeer van pas komen.

De Volheid des Tijds.

Maar wanneer de Volheid des Tijds gekomen is, heeft God zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zoude en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden. God had de tijden rijp gemaakt, om den Christus te ontvangen. Doch de klok der geschiedenis bleef bij Bethlehem, Golgotha en den Olijfberg niet staan. God ging verder met zijn heilsplan uit te voeren en stuurt alles aan op de wederkomst van Christus, op de volkomen verlossing van zijn volk, op de Volheid der Tijden (zie Ef. 1:9 en 10). Dan zal Hij alles wederom tot één vergaderen in Christus, beide dat in den hemel en dat op de aarde is.

De benaming „Volheid des Tijds” wijst er op, dat het gansche wereldgeheel, met al zijn schepselen, met name het volk der Joden in Palestina en in de verstrooing tot zulk een gesteldheid gekomen was als God voor de komst van Christus had vastgesteld. De komst van Christus in het vleesch is het middelpunt der wereldgeschiedenis. Niets minder,

Vertaling.

Op 18 November heeft de Kerk van Zwolle (ond. art. 31) een ontmoetingssamenkomst belegd ten afscheid van mij, die gereed staat naar Soemba terug te keeren. In die samenkomst waren ook eenige Zending-deputaten der vrijgemaakte kerken aanwezig en eenige broeders van andere plaatsen, benevens een aantal studenten der Theol. Hoogeschool, van wie ik een nog tamelijk nieuw wit pak ten geschenke kreeg.

Ik betuig mijn dankbaarheid vanwege de gevoelens van liefdeverbondenheid in den Heere, die door hen betoond werden met dit geschenk.

De ontmoetingssamenkomst was mij een vreugde. Want in deze ontmoetings-afschidsamenkomst mocht ik zien een openbaring van den geest der gemeente van Christus, die belijdt, dat er in Christus noch Jood is, noch Griek, maar dat deze één zijn door den Heiligen Geest; hetgeen ook tot uiting kwam in woorden en daden en in den omgang!

Helaas ben ik niet bedreven in het Hollands. Het was dus moeilijk voor mij om alles, wat er in mijn hart leefde, in die samenkomst te uiten. Maar ik gevoelde diep het geweldige verschil met den vroegeren geest, die de kerken van Oost-Soemba wegstootte en verloochende, alsof zij geen kerken van Christus waren. Maar dank zij God, den genaderijke, die hier in Holland een reformatie heeft gewrocht, die ook uitkomt in de huidige verhouding tot de kerken van O. Soemba.

Voor alle bemoeienissen en hulp bij mijn terugkeer, betuig ik mijn dank aan de kerk van Zwolle en den deputaten.

En ook hoop ik, dat alle vrijgemaakte kerken haar best zullen doen en den Heere, die alle macht heeft, zullen bidden, opdat alle belemmeringen, die door menschen in den weg gelegd worden en die thans den terugkeer van De Goossens dwarsboomen, door den Heere mogen teniet gedaan worden, opdat De Goossens met spoed kan terugkeeren, opdat het Rijk des Heeren op Soemba moge vooruitgebracht worden.

Ten slotte breng ik aan alle vrijgemaakte kerken mijn groet van broederlijke liefde in Christus. Moge ik, onder 's Heeren zegen en met de hulp van Uw gebed, weldra behouden op Soemba aankomen om mijn taak weer te vervullen tot verbreiding van het Koninkrijk van onzen Heere Jezus Christus.

K. TANAHOMBA.

Goeroe K. Tanahomba is 23 Nov. j.l. per Skymaster van Schiphol vertrokken. S. J. P. GOOSSENS.

NIEUWE VRIJMAKINGEN.

Ook in Soest kwam een vrijmaking. Nog elders; maar de naam van die andere plaats is me ontgaan. K. S.

De Joden.

„De Volheid des Tijds” bestond bij de Joden in die geestesgesteldheid en denkwijze en in die politieke constellatie, waardoor de Evangelieprediking van den Zone Gods scherp dat karakter van vrije genade Gods, door den mensch verbeurd en nimmer op eenige wijze te verdienen, kon doen uitkomen en waardoor de Gezondene des Vaders dien dood sterven kon, om de volkomene verzoening der menschheid te bewerken, en een eeuwige gerechtigheid voor wie in Hem gelooven aan te brengen.

Die heilsboodschap moest ook in de wereld uitgedragen worden en zoo komen we van zelf bij de Joden in de verstrooing en bij de volkeren van het Romeinsche wereldrijk.

Vele Joden woonden buiten Palestina, stichtten synagogen, maakten propaganda voor hun godsdienst en maakten veel bekeerlingen (Jodengenooten).

Zij spraken de Grieksche taal, die een wereldtaal geworden was. Paulus bediende zich bij zijn prediking van het Grieksch. Hij schreef zelfs zijn brief aan de Romeinen in deze taal. Wat hebben Paulus en zijn medearbeiders hiervan een gemak gehad! Nu moesten zij niet eerst de taal van die vreemde volken leeren, alvorens hun de Blijde Boodschap te kunnen brengen. Bovendien konden zij gebruik maken van het net van heilwegen, dat het reizen in het wereldrijk zoozeer vergemakkelijkte.

Eenheid van opperheerschappij, eenheid van bestuur, eenheid van taal, gebaande wegen een zekere veiligheid van reizen, dit alles heeft moeten dienen tot bevordering der prediking des Evangelies.

Verder mogen we den religieuzen toestand der menschheid in Christus' dagen niet uit het oog verliezen. Oostersche religie's drongen door tot in het Westen. Er kwam weer een religieus verlangen naar boven. De filosofie werd religieus gekleurd. Men ging weer vragen naar verlossing en naar een verlosser.

Toen kwam Christus en na zijn dood werd zijn leer gepredikt van de daken. Paulus predikte het Evangelie in Rome — onverhinderd. Niet, dat men den heidenen in het geveel wilde komen. Men deed geen water in den wijn. Men predikte Christus als den Kurios. Men leerde de opstanding der dooden. Men dacht er niet aan, met den Keizercultus mee te doen. Men predikte het kruis en dit was den Grieken een dwaasheid en den Joden een ergernis.

Men bracht een Evangelie, dat niet was naar den mensch. En toch..... de gemeente van Christus groeide gelijk een mosterdsaad.

God haald, dat was voor genade van verder en scheen, te

Deze ge- geven bij werken, handelen, vertellen het verte schilderen

Laten werk Go- Neen, we de lijn d Volheid Prof.

Als bewi- „Toen nade, sti- voer ten dienaren genade; bij menij

Hij weer heel ten geen ver- God h

daarom loop doe met zijn bereiken scheiding en heine

STI

Hoogi Gaart Reforme Het 1 gekome militair- geen vi- gen. De overheil plannen gebouw maar h drinkge er een- verhalre suggere lijk is, Nu i landsch aan bes domine geld u voor is voor j worden

Onde Hij hee zag z'r waren dienste

En predike zeer es vormd- zoo, da zoo, al met tw dedigd

te. i Vader, deren

2e. i in Chi namen Mohan is dat

3e. i vele B bepaal tenlev als an kondig

4e. i leggen als vo waar heilige awe Christ in ons Die wat hi